

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny–Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: sędzia Hanna Bartkowiak

2 Protokolant: p.o. staż. Mikołaj Dąbrowski

4przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Michała Moczyńskiego

po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 2022 r.

sprawy **M. C.**

oskarżonego z art. 207 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

5od wyroku Sądu Rejonowego w Gnieźnie

z dnia 16 grudnia 2021 r., sygn. akt II K 721/21

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Gnieźnie do ponownego rozpoznania.

Hanna Bartkowiak

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IV Ka 291/22
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 16 grudnia 2021 r., sygn. akt II K 721/21

0.11.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

0.11.3. Granice zaskarżenia**0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

0.11.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#

art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w

	zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

0.11.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

0.12.1. Ustalenie faktów

0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty

0.12.2. Ocena dowodów

0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC

ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
3.1.	<p>Obraza przepisów postępowania, tj. art. 387 § 1 i 2 kpk polegająca na uwzględnieniu wadliwego wniosku oskarżonego i wydaniu na rozprawie głównej wyroku skazującego wobec M. C. i orzeczeniu uzgodnionej z oskarżonym kary za przestępstwo z art. 207 § 1 kk, tj. kary pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk oraz art. 70 § 2 kk warunkowego zawieszenia jej wykonania na okres 3 lat próby w sytuacji gdy M. C. był w czasie popełnienia rzeczzonego przestępstwa skazany na karę pozbawienia wolności w wymiarze 6 miesięcy orzeczonej prawomocnym wyrokiem Sądu państwa członkowskiego Unii Europejskiej, to jest O. (...) ((...)) z dnia 19 listopada 2020 r., co doprowadziło w konsekwencji do wydania orzeczenia z naruszeniem przepisu prawa materialnego, tj. art. 69 § 1 kk oraz art. 114a § 1 kk.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Sąd Okręgowy po dokonaniu analizy akt przedmiotowej sprawy oraz prześledzeniu czynności podejmowanych przez Sąd Rejonowy doszedł do wniosku, że rację miał apelujący oskarżyciel publiczny wskazując na naruszenie przepisów postępowania art. 387 § 1 i 2 kpk regulującego zasady rozpoznania wniosku oskarżonego o wydanie wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionej kary oraz środków karnych, a następczo</p>		

również obrazę przepisów prawa materialnego art. 69 § 1 i 2 kk w zw. z art. 114a § 1 kk.

Konieczne jest w tym miejscu przypomnienie zasad wydawania wyroku karnego w trybie konsensualnym przewidzianym w art. 387 kpk. Brzmienie art. 387 § 2 kpk nie pozostawia żadnej wątpliwości co do tego, że z instytucji dobrowolnego poddania się odpowiedzialności karnej można korzystać wówczas, gdy okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości, cele postępowania zostaną osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości, a strony postępowania nie sprzeciwią się temu wnioskowi. Ten brak wątpliwości dotyczy wszystkich istotnych okoliczności w sprawie. Badaniu - w kontekście sprawdzenia istotnych okoliczności - podlega nie tylko kwestia sprawstwa czynu przez określoną osobę, ale wszelkie te aspekty, które są istotne dla ustaleń o odpowiedzialności karnej sprawcy. Stwierdzenie "Okoliczności popełnienia przestępstwa nie budziły wątpliwości" odnosi się nie tylko do zasadniczej kwestii samego sprawstwa oskarżonego zarzucanego mu czynu, ale i do wszelkich okoliczności ważących na kształcie i rozmiarze odpowiedzialności karnej za taki czyn. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2014 r., sygn. akt IV KK 278/14, Legalis nr 1062221; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2021 r., sygn. akt V KK 169/21, Legalis nr 2625329; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2014 r., sygn. akt II KK 362/13, Legalis nr 776815). Tylko tak szeroko pojmowana dodatnia synteza „istotnych okoliczności sprawy”

może prowadzić do uwzględnienia wniosku o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności. Rolą sądu rozpoznającego sprawę w sytuacji wyrażenia przez oskarżonego na rozprawie chęci wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w trybie konsensualnym jest weryfikacja nie tylko wymogów formalnych wniosku określonych w art. 387 § 1 kpk, lecz również przesłanek procesowych określonych w § 2 tego przepisu. W przypadku uznania przez sąd, że zaproponowany przez oskarżonego wniosek nie odpowiada prawu procesowemu lub materialnemu, jego obowiązkiem jest modyfikowanie wniosku w taki sposób, aby finalna treść w pełni respektowała obowiązujące przepisy prawa, a także uzyskanie akceptacji oskarżonego co do tak zmodyfikowanego wniosku, zaś w przypadku braku zgody oskarżonego, nieuwzględnienie wniosku i przeprowadzenie postępowania dowodowego w całości, na zasadach ogólnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2021 r., sygn. akt V KK 169/21, Legalis nr 2625329).

Przenosząc przedstawione rozważania teoretyczne na grunt kontrolowanej sprawy, Sąd odwoławczy stwierdził, że orzekający w I instancji Sąd Rejonowy w Gnieźnie nie dochował tych wymogów proceduralnych warunkujących podjęcie decyzji o wydaniu wyroku w trybie konsensualnym, po uwzględnieniu wniosku oskarżonego o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy. Sąd Rejonowy nie zbadał bowiem należycie czy zaproponowane przez oskarżonego kary oraz środki karne są

zgodne z regulacjami prawa karnego materialnego. W materiale dowodowym zebrany przez prokuratora i wskazanym w akcie oskarżenia znajdowała się karta karna M. C.. Wynikało z niej, iż jeszcze przed popełnieniem występku z art. 207 § 1 kk będącego przedmiotem niniejszego postępowania, popełnił on przestępstwo niealimentacji, za które został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu państwa członkowskiego Unii Europejskiej – O. (...) (...) z dnia 21 września 2020 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 2 lata i 6 miesięcy. Należy z tego miejsca nawiązać do art. 114a § 1 kk, stanowiącego że wyrokiem skazującym jest również prawomocne orzeczenie skazujące za popełnienie przestępstwa wydane przez sąd właściwy w sprawach karnych w państwie członkowskim Unii Europejskiej, chyba że według ustawy karnej polskiej czyn nie stanowi przestępstwa, sprawca nie podlega karze albo orzeczono karę nieznaną ustawie. Przepisu tego nie stosuje się także, jeżeli informacje uzyskane z rejestru karnego lub od sądu państwa członkowskiego Unii Europejskiej nie są wystarczające do ustalenia skazania albo orzeczona kara podlega darowaniu w państwie, w którym nastąpiło skazanie. Sąd Rejonowy błędnie zatem w ogóle nie uwzględnił powyżej wskazanego wyroku karnego sądu zagranicznego. A na chwilę orzekania przez Sąd Okręgowy nie stwierdzono aby zachodziła jedna z podanych wyżej okoliczności uniemożliwiających uwzględnienie tegoż wyroku M. C. z sądu w C.. Czyn polegający na niealimentacji stanowi bowiem

przestępstwo również w Polsce, nie zachodziły żadne warunki wyłączające karalność tego czynu, wymierzona podsądnemu kara pozbawienia wolności jest znana polskiej ustawie karnej, informacje uzyskane z rejestru karnego były wystarczające do ustalenia skazania, a orzeczona kara nie podlegała darowaniu w państwie, w którym nastąpiło skazanie. Sąd Rejonowy nie zwrócił uwagi na wspomniany wyżej wyrok skazujący wydany wobec M. C. przez sąd w C., które to orzeczenie wobec treści art. 114a § 1 kk winno być ocenione jako wyrok skazujący w rozumieniu polskiej ustawy karnej i w konsekwencji nie dostrzegł przeszkody do wydania orzeczenia w trybie konsensualnym zgodnego z wnioskiem oskarżonego złożonym na rozprawie. Wobec powyższego prokurator ma rację podnosząc, iż skoro podsądnym w chwili popełnienia zarzucanego mu przestępstwa z art. 207 § 1 kk był już prawomocnie skazany na karę pozbawienia wolności to zachodziła przeszkoda materialna dla uwzględnienia wniosku o wymierzenie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Zgodnie bowiem z art. 69 § 1 kk sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej w wymiarze nieprzekraczającym roku, jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa nie był skazany na karę pozbawienia wolności i jest to wystarczające dla osiągnięcia wobec niego celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa. Przy czym wskazany w art. 69 § 1 kk warunek braku skazania na karę pozbawienia wolności obejmuje zarówno skazanie na karę bezwzględnego

pozbawienia wolności, jak i na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2021 r., sygn. akt IV KK 459/21, Legalis nr 2689719).

W sytuacji kiedy Sąd Rejonowy zaniechał zweryfikowania czy proponowane przez oskarżonego wydanie orzeczenia skazującego w trybie art. 387 § 1 kpk odpowiada przepisom prawa materialnego i wydał wyrok w trybie konsensualnym, który narusza regulacje kodeksu karnego, doszło do obrazy przepisów proceduralnych ustalających zasady orzekania w trybie art. 387 § 1 i 2 kpk. Ponadto organ meriti dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego art. 69 § 1 kk w zw. z art. 114a § 1 kk poprzez orzeczenie wobec sprawcy kary pozbawienia wolności z zastosowaniem środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania kary w sytuacji kiedy zachodziła jedna z przesłanek negatywnych uniemożliwiających wymierzenie tego typu kary. Sąd I instancji powinien dostrzec wspomnianą przeszkodę dla zastosowania omawianego środka probacyjnego jeszcze przed wydaniem zaskarżonego wyroku i uzależnić uwzględnienie wniosku oskarżonego o wydanie orzeczenia w trybie art. 387 § 1 kpk od dokonania w nim określonych przez sąd zmian. Organ meriti powinien także umożliwić ustosunkowanie się do proponowanych modyfikacji również prokuratorowi oraz pokrzywdzonemu, jeżeli byliby obecni na rozprawie głównej. Dopiero w przypadku uzyskania aprobaty wszystkich podmiotów mających w takiej sytuacji prawo

do wyrażenia swojego stanowiska możliwe byłoby wydanie zgodnego z przepisami proceduralnymi wyroku w trybie konsensualnym.		
Wniosek		
Uchylenie wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Wobec potwierdzonych w postępowaniu odwoławczym nieprawidłowości proceduralnych po stronie Sądu I instancji niezbędna okazała się ingerencja w zaskarżone orzeczenie. Sąd Okręgowy uwzględnił wniosek apelującego prokuratora o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Gnieźnie do ponownego rozpoznania. Organ odwoławczy zdecydował tak, gdyż stwierdzone w toku kontroli odwoławczej uchybienia procesowe wymagały przeprowadzenia przez Sąd Rejonowy na nowo przewodu sądowego zgodnie z obowiązującymi przepisami proceduralnymi regulującymi wyrokowanie w trybie konsensualnym.		
Lp.	Zarzut	
3.2.	Obraza przepisów postępowania, tj. art. 167 kpk w zw. z art. 589 w § 1 kpk polegająca na nieprzeprowadzeniu dowodu w postaci uzyskania w drodze europejskiego nakazu	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny

	<p>dochodzeniowego odpisu prawomocnego wyroku skazującego O. (...) ((...)) z dnia 19 listopada 2020 r. o sygn. akt 8T 127/2020 i zaniechaniu ustalenia, czy oskarżony dopuścił się zarzucanego mu przestępstwa z art. 207 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk.</p>	
<p>Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Zarzut prokuratora nie spotkał się z aprobatą organu odwoławczego. Analiza wspomianej już wcześniej karty karnej, znajdującej się w aktach sprawy, nie wskazuje by M. C. przed popełnieniem przestępstwa z art. 207 § 1 kk odbywał karę orzeczoną wyrokiem O. (...) z dnia 21 września 2020 r. Tym wyrokiem została mu bowiem wymierzona kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 2 lat i 6 miesięcy. Brak jest jakichkolwiek danych świadczących o tym by zarządzono w C.wykonanie tejże kary. Sąd odwoławczy zauważa przy tym, że w pierwszej kolejności to na prokuratorze jako organie prowadzącym postępowanie karne ciążył obowiązek zweryfikowania istnienia ewentualnych podstaw do zakwalifikowania czynu M. C. jako popełnionego w warunkach recydywy z art. 64 § 1 kk. To właśnie oskarżyciel publiczny, jeżeli widział ku temu podstawy, mógł wystąpić do organów wymiaru sprawiedliwości w C.celem uzyskania dostępu do informacji niezbędnych dla ustalenia, czy zachodziły warunki o jakich mowa w art. 64 § 1 kk. Oczywiście w sytuacji braku działań prokuratora w tym kierunku obowiązek zweryfikowania podstaw do dokonania zmiany</p>		

kwalifikacji prawnej zarzucanego M. C. czynu przechodził na sąd. Niemniej jednak czynności polegające na zasięgnięciu pomocy międzynarodowej, należałoby podjąć w postępowaniu jurysdykcyjnym wtedy, kiedy analiza karty karnej dawałaby podstawy do stwierdzenia, że rzeczywiście czyn zarzucany podsądnemu mógł zostać popełniony w warunkach recydywy. Kontrolowana sprawa takich podstaw nie dostarczyła, a wynika z niej, że wyznaczony M. C. okres próby przy warunkowym zawieszeniu wykonania kary kończy się 19 maja 2023 r. Prokurator w apelacji nie przedstawił zaś żadnych konkretnych okoliczności, które nakazywałyby jednak weryfikację tej informacji i zwrócenie się do czeskich organów wymiaru sprawiedliwości o nadesłanie danych o ewentualnym odbywaniu przez M. C. wC. kary pozbawienia wolności w tej sprawie przed datą czynu z art. 207 § 1 kk.

Wniosek

Uchylenie wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

zasadny
 # częściowo zasadny
 # niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Sąd odwoławczy, jak już wskazał wcześniej, dostrzegł konieczność wydania w tej sprawie orzeczenia o charakterze kasatoryjnym. Jednakże powodem takiej decyzji nie była zasadność rozstrzygniętego wyżej

zarzutu, a uchybienia proceduralne omówione w pkt 3.1.

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
0.15.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
0.11.	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
0.15.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
0.0.11.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwięźle o powodach zmiany	

0.15.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
0.15.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia	
1.1.	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia	

2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Związłe o powodach uchylenia		
<p>Sąd Okręgowy stwierdził naruszenie przez organ meriti przepisów art. 387 § 1 i 2 kpk, jakie wyniknęło z zaniechania zbadania przez Sąd Rejonowy, czy nie zachodziły przeszkody dla uwzględnienia wniosku oskarżonego o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy, tj. czy zaproponowane przez podsądnego kara oraz środki karne były zgodne z regulacjami prawa karnego materialnego. Wspomniane zaniechanie polegające na pominięciu unormowania art. 114 a § 1 kk i prawomocnego skazania oskarżonego na karę pozbawienia wolności przez sąd w C. jeszcze przed popełnieniem przestępstwa z art. 207 § 1 kk. doprowadziło do wydanie wyroku naruszającego prawo materialne tj. art. 69 § 1 kk w zw. z art. 114a § 1 kk. Powodowało to konieczność wydania w instancji odwoławczej orzeczenia o charakterze kasatoryjnym i skierowania sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji w celu przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości, z zagwarantowaniem zgodnego z regułami proceduralnymi rozstrzygnięcia ewentualnego wniosku w trybie art. 387 § 1 kpk.</p>		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Związłe o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem		

szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
<p>0.15.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania</p>		
<p>Przy powtórnym rozpoznawaniu sprawy Sąd I instancji zobowiązany będzie czuwać nad zachowaniem reguł procesowych, tak by nie doszło do naruszenia przepisów proceduralnych oraz materialnych. Niewykluczone jest złożenie przez oskarżonego ponownie wniosku w trybie art. 387 § 1 kpk o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy, jeżeli zostaną spełnione wszystkie wymagania formalne dla tego wniosku. Sąd Rejonowy winien baczyć przy tym w sposób szczególnie uważny aby zaproponowany wymiar kary oraz środków karnych nie naruszał norm prawa materialnego. W przypadku stwierdzenia, że którekolwiek z okoliczności sprawy budzą wątpliwości, Sąd Rejonowy powinien poczynić odpowiednie kroki do wyjaśnienia wszystkich takich kwestii, a następnie uzależnić uwzględnienie wniosku złożonego w trybie art. 387 § 1 kpk od dokonania w nim wskazanych przez siebie zmian. Dopiero po przeprowadzeniu wszystkich tych czynności możliwe będzie zgodne z przepisami proceduralnymi wyrokowanie, z otwartą drogą do trybu konsensualnego.</p>		

0.15.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
7. PODPIS	
Hanna Bartkowiak	